

**К.в.н. Карпюк В.В., Ревунець А.С., Ковальчук Ю.В.,
д.в.н. Калиновський Г.М., Гришук Г.П.**

Державний агроекологічний університет

ЛІКУВАННЯ НЕПЛІДНИХ КОРІВ-ПЕРВІСТОК З ПАТОЛОГІЄЮ ЯЄЧНИКІВ

Проблеми неплідності тварин були складними завжди, а в наш час, у зв'язку з щорічним зменшенням поголів'я худоби, утримуваного у колективному секторі, ще дужче загострилися [4]. В останні роки на перший план серед причин, що викликають неплідність корів-первісток, виступає ціла група функціональних розладів статевих органів, що проявляються депресією статевої функції. До них відносять гіпофункцію, атрофію та склероз яєчників, персистентне жовте тіло, кісти яєчників тощо [3]. Неплідність корів-первісток, обумовлена патологією яєчників, може сягати від 5-7 % [1] до 20-30 % і навіть більше 40% [2] від усіх виявлених гінекологічних хвороб.

У тварин з розладами яєчників період від отелення до запліднення триває від 60 до 114 і більше днів. Господарства всіх форм власності несуть значні збитки від недоотримання молока і телят, затрат на годівлю і утримання неплідних корів та від їх передчасного вибраковування. Зважаючи на це, розробка ефективних методів лікування корів з

ураженням яєчників особливо у первісток залишається однією з актуальних проблем ветеринарної медицини.

Мета роботи - виявити причини неплідності корів-первісток і розробити ефективні схеми їх лікування.

Матеріал і методи досліджень. Дослідження проводили на одній із молочнотоварних ферм Попільнянського району Житомирської області на коровах-первістках сементальської, голштинської та чорнорябої порід.

При гінекологічній диспансеризації було виявлено 133 неплідних корів-первісток, з яких, за даними ректального дослідження патологію яєчників діагностували у 101, в тому числі гіпофункцію - у 34, персистентне жовте тіло - у 48, кісту фолікулярну - у 12, лютеїнову - у 7. У всіх хворих корів функціональні розлади яєчників супроводжувались гіпо- або атонією матки. При обґрунтуванні діагнозу, за даними анамнезу обов'язково враховували перебіг тільності і отелення, загальний клінічний стан тварин і результати цитологічного та біохімічного дослідження крові.

Дослідження виконані в зимово-весняний період за прив'язного утримання і силосно-концентратного типу годівлі корів. Кров для дослідження відбирали із яремної вени вранці до годівлі тварин. Відповідно до схеми досліду всіх хворих корів розділили на 3 групи (табл. 1).

Таблиця

Схема лікування корів-первісток з патологією сєчників

Групи корів	Діагноз	Кількість тварин	Лікування
1	Гіпофункція яєчників	34	Фетоплацентат: 1-7-14-21 день Тетравіт: 3-10-17 день Аутокров: 1-3-5 день
2	Персистентне жовте тіло	48	Фетоплацентат: 1-7-14-21 день Іхглуковіт: 1-3-5 день
3	Кісти яєчників	19	Фетоплацентат: 1-7-14-21 день Іхглуковіт: 1-3-5 день Тетравіт: 3-10-17 день

Лікування неплідних корів включало: масаж яєчників і матки протягом 5 хв 3-5 днів підряд, підшкірне введення один раз на тиждень тканинного препарату "фетоплацентат" та комплексного вітамінного препарату в дозі по 7 мл кожного на 100 кг живої маси та аутокрові один раз у три дні. При фолікулярній і лютеїнових кістах додатково вводили іхглуковіт, при персистентному жовтому тілі крім цього проводили його енуклеацію.

Результати досліджень. За результатами досліджень у всіх корів було встановлено, що анафродизія тривала 63-147 днів: найкоротшою вона була у корів з персистентним жовтим тілом - 63 дні, найдовшою - з гіпофункцією яєчників - 147 днів і в середньому становила 105 ± 8 днів.

Попередніми дослідженнями нами було встановлено, що порівняно з іншими лікувальними засобами, комплексна терапія хворих корів з використанням тканинного препарату “фетоплацентат” має значні переваги перед використанням гормональних препаратів.

Враховуючи це, при лікуванні хворих корів нами за основу був взятий тканинний препарат “фетоплацентат” у поєднанні з тетравітом, іхглуковітом та стабілізованою гомогенною кров’ю від тільних 1,5-3 місяці корів.

Через 7 днів від початку лікування прийшли в охоту і були осіменені 8% корів, через 14 днів - 47%, через 21 день ще 29%. Із усіх осіменених корів через 3 місяці виявили 87% запліднених.

Висновки:

1. Причиною симптоматичної неплідності корів-первісток були гіпофункція яєчників - 25,6%, персистентне жовте тіло - 36,1%, фолікулярна кіста -9,1%, лютеїнова кіста - 5,3 %.

2. Для лікування корів-первісток з паталогією яєчників використовували масаж яєчників і комплексну терапію, що включала застосування тканинного препарату “фетоплацентат”, тетравіту, аутокрові, іхглуковіту.

Література:

1. Шипилов В.С., Филоненко А.И. Персистентные желтые тела яичников у коров // Изв. Тимирязевской с-х академии. - 1979. - Вып.4. - С.148-160.

2. Вельбівець М.В., Краєвський А.Е., Подвалюк Д.В. Корекція статевої функції при анафродизії корів // Вісник БДАУ. - Б.Церква., 1998. - Вип.5. - 4.2. - С.9 - 11.

3. Меженська Н.Л. Терапевтическая эффективность комплексного метода лечения коров при гипофункции яичников // ЗБ. науч. труд. Луганского с/х института, 2002. - С.53-55.

4. Практична ветеринарна гінекологія / Д.С.Гришко, Д.М.Жидков, В.С.Гонтаренко та ін. - Харків, 1999. - 92 с.